

1. Što je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)?.....	2
2. Kojoj instituciji se predaje zahtjev za članstvo u Europskoj uniji?.....	2
3. Što je Mišljenje o zahtjevu zemlje za prijam u članstvo EU?	3
4. Da li status „država kandidatkinja“ znači da su ispunjeni svi uvjeti za članstvo u EU?	3
5. Što državi donosi status kandidatkinje?.....	4
6. Zašto države potencijalne kandidatkinje trebaju usvojiti Program integriranja?	4
7. Kada se pokreću pregovori o pristupanju?.....	4

1. Što je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)?

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) je nova, treća generacija sporazuma o pridruživanju ponuđena isključivo državama Zapadnog Balkana s namjerom da im se omogući uspostava bliskog i trajnog odnosa s Europskom unijom. SSP se potpisuje na neodređeno vrijeme, a uz pridruživanje sadrži elemente sigurnosne, političke i ekonomske stabilizacije, kao i element regionalne suradnje. Primarni cilj SSP-a je formalno pridruživanje države Europskoj uniji u određenom tranzicijskom razdoblju od 6 do 10 godina. Od države potpisnice se zahtijeva da postupno prilagođava svoje zakonodavstvo pravnoj stečevini Europske unije (*acquis*) i uspostavlja područje slobodne trgovine s EU-om. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane, potpisan je u Luxembourg u 16. lipnja 2008., a stupio je na snagu 1. lipnja 2015. godine. Od 1. srpnja 2008. godine do stupanja na snagu SSP-a primjenjivan je Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima. Europska unija i Bosna i Hercegovina su u lipnju 2017. ratificirale Protokol uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između BiH, s jedne strane, i Europskih zajednica i njihovih država članica, s druge strane, kako bi se uzelo u obzir pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji. Protokolom su predviđene tehničke prilagodbe trgovinskog dijela odredaba SSP-a vezano uz izvoz iz BiH na tržište EU-a i izvoz iz EU-a u BiH, uzimajući u obzir pristupanje Hrvatske EU-u 2013. godine.

2. Kojoj instituciji se predaje zahtjev za članstvo u Europskoj uniji?

Zahtjev za članstvo je kraće pismo koje obično potpisuje predsjednik države i/ili vlade i koje država podnositeljica predaje Vijeću Europske unije, odnosno državi članici koja u to vrijeme predsjedava Vijećem EU-a. Prema članku 49. Ugovora o Europskoj uniji, svaka europska država koja je uspostavljena na načelima demokracije, poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te vladavine prava, vrijednostima na kojima je utemeljena Europska unija, može podnijeti zahtjev za članstvo u Europskoj uniji. U zahtjevu država podnositeljica naglašava svoju europsku pripadnost, zatim da je pristupanje Europskoj uniji cilj njezine politike te da je spremna prihvatiti sve ciljeve europske obitelji i obveze koje proizlaze iz članstva u Europskoj uniji. Zahtjev za članstvo može pratiti kraći ili opširniji dokument koji ga sadržajno podržava, a u kojem se navode postignuća države koja je podnijela zahtjev za članstvo u procesu približavanja Europskoj uniji. Spomenuti dokument upućuje na spremnost države za daljnji napredak prema stjecanju statusa kandidatkinje i članstvu u Europskoj uniji. Bosna i Hercegovina predala je zahtjev za članstvo u Europskoj uniji 15. veljače 2016. godine.

3. Što je Mišljenje o zahtjevu zemlje za prijam u članstvo EU?

Mišljenje (fr. *avis*) je akt kojim Europska komisija, na zahtjev Vijeća Europske unije, ocjenjuje sposobnost zemlje da otvori pregovore o članstvu u EU-u, a nakon što je država podnijela zahtjev za članstvo u EU-u i Vijeće EU-a donijelo odluku o njegovu prihvaćanju. Mišljenje Europska komisija dostavlja Vijeću EU-a i Europskom parlamentu. Vijeće EU-a razmatra i donosi odgovarajući zaključak o sljedećim koracima države u procesu pristupanja u EU. Europsko vijeće slijedom odgovarajućeg zaključka Vijeća EU-a na političkoj razini potvrđuje odluku o dodjeli statusa kandidata i/ili otvaranju pregovora. U Mišljenju Europska komisija na sažet način daje prikaz odnosa EU-a i države, procjenu ispunjavanja kriterija za članstvo u EU-u (kriteriji iz Kopenhaga, 1993. i kriterij iz Madrida, 1995.) te ocjenu ostvarenog napretka i utjecaja pristupanja države na EU i uz to vezanu preporuku. Mišljenje se temelji na analitičkom izvješću Europske komisije koje je prateći dokument uz Mišljenje. U analitičkom izvješću Europska komisija daje detaljnu analizu i procjenu stanja u državi u vezi s političkim i gospodarskim kriterijima, 33 poglavlja *acquisa* te procjenu onoga što je potrebno uraditi u idućem razdoblju. Mišljenje Europska komisija priprema na osnovi odgovora na Upitnik te informacija prikupljenih kroz misije stručnih procjena, od diplomatskih predstavništava država članica EU-a u dotičnoj državi, međunarodnih i organizacija civilnog društva. Europska komisija je Mišljenje o zahtjevu za članstvo BiH u EU-u objavila 29. svibnja 2019. godine.

4. Da li status „država kandidatkinja“ znači da su ispunjeni svi uvjeti za članstvo u EU?

Status države kandidatkinje jedan je od koraka države u procesu pristupanja u Europsku uniju i prethodi otvaranju pregovora o pristupanju u EU. Prema dosadašnjoj praksi EU, status kandidatkinje može se dodijeliti državi kada je ostvarila određeni napredak u ispunjavanju kriterija za članstvo u EU, ali još uvijek nedovoljan za otvaranje pregovora o pristupanju. Status kandidata ne daje pravo državi da automatski otvori pregovore o pristupanju, niti da postane članica EU. Također, u slučaju kada država ispunjava kriterije za članstvo u EU, status kandidatkinje može se dodijeliti istovremeno sa donošenjem odluke o otvaranju pregovora. Status države kandidatkinje dodjeljuje Vijeće EU, na temelju Mišljenja Europske komisije, a status kandidatkinje treba na političkoj razini odobriti Europsko vijeće.

5. Što državi donosi status kandidatkinje?

Status kandidatkinje za članstvo predstavlja značajan politički signal za državu u smislu da je EU vidi kao svoju članicu i da je pokazala značajnu spremnost i opredjeljenje za ispunjavanje kriterija za članstvo u EU. Sticanje statusa kandidatkinje šalje poruku investitorima, kreditorima, turistima itd. da je država ostvarila određenu razinu političke, ekonomske i pravne stabilnosti te je moguće računati na posredne konkretne efekte kao što su povećanje izravnih stranih investicija, veći kreditni rejting, povećan broj turista, više inovacija i istraživanja, bolji imidž u svijetu...

6. Zašto države potencijalne kandidatkinje trebaju usvojiti Program integriranja?

Program integriranja je dokument koji država potencijalna kandidatkinja izrađuje i usvaja radi definiranja mjera koje će se realizirati u utvrđenom razdoblju, a s ciljem ispunjavanja kriterija za pristupanje u Europsku uniju. Riječ je o sveobuhvatnom dokumentu koji uključuje plan usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije – *acquis* i plan ispunjavanja ostalih obveza koje proizlaze iz procesa pristupanja u Europsku uniju (kriteriji iz Kopenhagena 1993., kriterij iz Madrida 1995., obveze iz postojećih ugovornih odnosa i sl.). Uobičajeno je da program integriranja utvrđuje navedene planove na godišnjoj ili višegodišnjoj razini, a može sadržavati i projekciju proračuna za provođenje programa. Usvajanje programa za usklađivanje domaćih propisa s *acquisom* obveza je iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

7. Kada se pokreću pregovori o pristupanju?

Pregovori o pristupanju s državom kandidatkinjom pokreću se kada se države članice EU-a na sastanku Europskog vijeća jednoglasno suglase o početku pregovora o pristupanju. Pregovori se odvijaju na međuvladinim konferencijama između država članica EU-a i države kandidatkinje. Pregovori se vode na osnovi sagledavanja ispunjavanja uvjeta iz cjelokupnog zakonodavstva EU-a, a koje je u te svrhe podijeljeno u 35 poglavlja. Vijeće EU-a jednoglasno odlučuje o tome hoće li otvoriti pregovore za svako poglavlje pojedinačno te može uvijek „otvoriti“ poglavlje čak i kada ga „zatvori“ do potpisivanja ugovora o pristupanju. Kad završe pregovori o svim poglavljima, uvjeti se, uključujući moguće zaštitne klauzule i prijelazne odredbe, obuhvaćaju ugovorom o pristupanju. Za potpisivanje ugovora potrebna je suglasnost Europskog parlamenta i jednoglasno odobrenje Vijeća EU-a. Sve države potpisnice ugovora tada ga ratificiraju u skladu sa svojim ustavnim pravilima.

Tri su osnovne faze pristupnih pregovora: analitički pregled zakonodavstva, pregovori i zaključivanje pristupnih ugovora. Faza analitičkog pregleda zakonodavstva sastoji se od četiri dijela: priprema analitičkog pregleda, istraživački pregled zakona, bilateralni pregled zakona i izvještavanje iz analitičkog pregleda. Faza pregovora sastoji se od četiri dijela: priprema za

pregovore, priprema pregovaračkih pozicija, vođenje pregovora na međuvladinim konferencijama i privremeno zatvaranje poglavlja. Zaključenje pristupnog ugovora sastoji se od tri dijela: potpisivanje ugovora, razdoblje pristupanja i ratifikacija ugovora, odnosno njegovo stupanje na snagu.